

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος και η σημερινή οικονομική κρίση της Πατρίδας μας (Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](http://www.pemptousia.gr/?p=166035)

(Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=166035>)

Η τέχνη όμως, σε οποιαδήποτε μορφή της δεν αποτελεί μόνο το εκφραστικό μέσο της ψυχής του καλλιτέχνη, που αναζητά αναβαθμούς έκφρασής της. Ταυτόχρονα, αποτελεί το πνευματικό οπλοστάσιο μιας κοινωνίας που αναμετράται με τα αδιέξοδά της και συνακολουθώς προσδοκά την υπέρβασή τους. Γι' αυτό και ειδικά σε περιόδους κρίσεων, μετασχηματίζεται ή πρέπει να μετασχηματίζεται σε πηγή έμπνευσης των μελών της και πεδίο εύρεσης γόνιμων λύσεων για την υπέρβαση των υφιστάμενων κρίσεων.

Στο βαθμό, κατά τον οποίο τα κείμενα των συγγραφέων, είτε στη μορφή του πεζού λόγου είτε στην ποιητική τους μορφή, αποκαλύπτουν ή ενισχύουν πρόσφορες λύσεις για την αντιμετώπιση απλών ή σύνθετων κοινωνικών προβλημάτων, αναδεικνύονται σε θησαυροφυλάκια που φυλάττουν τον θησαυρό της γνώσης για την επίλυσή τους. Γι' αυτό και ο εντοπισμός και η επικαιροποίηση αυτών των λύσεων στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας αποκτά τεράστια κοινωνική σημασία. Μ' αυτόν τον τρόπο, η λογοτεχνία μετατρέπεται σε κινητήρια δύναμη του ανθρώπινου πολιτισμού, αφού συνδράμει αποφασιστικά στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του ανθρώπου και την ενίσχυση των συνεκτικών δεσμών της κοινωνίας, η χαλάρωση των οποίων μπορεί να λειτουργήσει διαλυτικά του ανθρώπινου πολιτισμού. Η αλήθεια αυτή αποκτά για προφανείς λόγους ακόμα μεγαλύτερη σημασία, όταν η τέχνη συναντά την νηπτική θεολογία.

Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο της εργασίας μας ο άγιος εκφράζει με τον ποιητικό του λόγο τα αιτήματά του προς τον άνθρωπο της εποχής του. «*Σοφός και ευαίσθητος, ειρηνικός και μαχητικός, στηλιτευτής της κακίας και επειρκής στους φίλους...*», νουθετεί δια των στίχων των ποιημάτων του τους χριστιανούς «*περί υπομονής*» στις δυσκολίες, συστήνει την «*έντιμη φτώχεια αντί του κακού πλούτου*», εξυμνεί την αίσθηση του μέτρου και της αυτάρκειας, μιλά για τη «*φιλοσοφημένη φτώχεια*» και καταφέρεται εναντίον των πλουτούντων» για

τη μικροψυχία τους. Και το ερώτημα είναι ποιά είναι η σημασία όλων αυτών των νουθεσιών για τον άνθρωπο του σήμερα, που πελαγοδρομεί, μεσούσης της οικονομικής κρίσης, στο πέλαγος του ευδαιμονισμού του. Η προσεκτική μελέτη των ποιημάτων του αγίου οδηγεί στο συμπέρασμα πως αυτά κομίζουν την αγωνιώδη κραυγή του στον άνθρωπο της εποχής του αλλά και στον άνθρωπο κάθε εποχής. Μια κραυγή για άμεση αλλαγή μιας εγωκεντρικής, αλαζονικής και άρα αυτοκαταστροφικής πορείας που τον οδηγεί σε ένα απόλυτο υπαρξιακό αδιέξοδο. Μια επιτακτική κλήση για την επιλογή ενός άλλου τρόπου ζωής, υπόβαθρο του οποίου θα είναι οι χριστιανικές αρετές του μέτρου, της ολιγάρκειας, της εγκράτειας, της άσκησης και της αγάπης.

Στον αντίποδα αυτών των αρετών βρίσκονται οι έξεις της παράχρησης, της κατάχρησης, της αμετρίας και της ναρκισσιστικής απόλαυσης. Σήμερα, πολλοί διανοούμενοι και πνευματικοί άνθρωποι διαπιστώνουν ότι τα μέλη της ελληνικής κοινωνίας βίωναν ήδη μια κρίση αξιών, πολύ πριν η κρίση αυτή μετασχηματιστεί σε κρίση οικονομική. Η κοινωνία μας ζούσε ιδιαίτερα υλιστικά πριν την κρίση, πράγμα το οποίο επικυρώνεται πανηγυρικά και από την παράθεση σχετικών στατιστικών στοιχείων. Ενδεικτικά θα αναφέρουμε ότι κατά την τετραετία 2002-2006 η Ελλάδα κατείχε τη 2η θέση στις 25 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς το ποσοστό του οικογενειακού εισοδήματος που κατευθύνονταν σε τρόφιμα και ποτά και ταυτόχρονα τη 1η θέση ως προς το ποσοστό του οικογενειακού εισοδήματος που κατευθύνονταν σε ενδύματα και υποδήματα. Σε όλα αυτά μπορούν να προστεθούν το πλήθος και η ποικιλία των γλυκών που προσφέρονταν κατά τις εορτές, το πεταμένο φαγητό στα νοσοκομεία ή τον στρατό ή η συνήθεια των νέων να παραγγέλλουν έτοιμο φαγητό από fast food, όταν το φαγητό του σπιτιού δεν ικανοποιούσε τις επιθυμίες τους (Θερμός, 2015). Πρόκειται λοιπόν, για έναν ευδαιμονιστικό τρόπο ζωής που πρότασσε την προσωπική απόλαυση και ευχαρίστηση. «Μια ατομικιστική κοινωνία, τα μέλη της οποίας δεν λάμβαναν και ίσως δεν λαμβάνουν ακόμα υπόψη τους τα υπόλοιπα μέλη του κοινωνικού συνόλου, αλλά δρούσαν αποκλειστικά και μόνο για το κυνήγι της προσωπικής απόλαυσης και ευτυχίας» (Θερμός, 2015, β). Η ικανοποίηση της ιδιοτέλειας οδηγούσε τα μέλη της κοινωνίας σε έναν αδιάκοπο αγώνα απόκτησης υλικών αγαθών, που έπρεπε συνεχώς να διευρύνονται, ακόμα και όταν οι οικονομικοί πόροι των ανθρώπων δεν διασφάλιζαν επουδενί την επιτυχία του εγχειρήματος. Η κατανάλωση μετατράπηκε σε τρόπο ύπαρξης, πηγή εξασφάλισης κοινωνικής αναγνωρισιμότητας και μίτρα διαμόρφωσης της ταυτότητάς του (Sagur, 1996, σ. 105).

(Συνεχίζεται)

